

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

bijlagen bij de Toelichting

Bijlage 1 Quickscan natuurtoets

quicksan natuurtoets

Quicksan natuurtoets Walkartpark, Zeist

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

SB4

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64

E info@ecogroen.nl

I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Walkartpark, Zeist

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
15-111	1 september 2015	Definitief

Auteur(s)

A. (Adriaan) de Gelder

Eindredactie

M. (Mike) Wallink

Opdrachtgever

SB4

Gelder, A. de (2015). Quickscan natuurtoets Walkartpark, Zeist. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-111. Ecogroen bv Zwolle.

© Ecogroen (2015)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Algemene opzet onderzoek	4
2. Gebiedsbescherming	5
2.1 Natuurbeschermingswet	5
2.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN)	5
2.3 Overige natuurgebieden	5
3. Flora- en faunawet	6
3.1 Onderzoeksmethode	6
3.2 Flora	6
3.3 Vleermuizen	7
3.4 Grondgebonden zoogdieren	8
3.5 Broedvogels	10
3.6 Amfibieën	11
3.7 Overige soortgroepen	11
4. Geraadpleegde bronnen	12
Bijlagen	
Bijlage 1 - Nestlocaties Huismus	
Bijlage 2 - Samenvatting natuurwetgeving	
Bijlage 3 - Huisvesting Huismus	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van SB4 heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een beoogde herontwikkeling van het Walkartpark in Zeist.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van ruimtelijke planvorming, toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het Walkartpark is een binnenstedelijk park aan de zuidkant van Zeist. Er staan veel oude loofbomen. Daarnaast is een aantal vijvers en oorlogsmonumenten aanwezig. Er zijn plannen om het park op te knappen. Hierbij worden waarschijnlijk ook bomen gekapt. De plannen zijn nog niet uitgewerkt en zullen mede worden afgestemd op de ecologische waarden die in voorliggende quickscan in beeld worden gebracht.

Effectbeoordeling beschermde gebieden

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Ook worden geen bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangetast. Een vervolgtraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en EHS-beleid is dan ook niet noodzakelijk.

Beschermde soorten

- In het Walkartpark zijn de laag beschermde plantensoorten Kleine maagdenpalm en Gewone vogelmelk (beide Ffw-tabel 1 soorten) en middelhoog beschermde Daslook (Ffw-tabel 2) aangetroffen;
- In het Walkartpark zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen als Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis aanwezig. Ook is het park geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en maakt het mogelijk een belangrijk onderdeel uit van vliegroutes voor vleermuizen;
- In het Walkartpark komt Eekhoorn voor (Ff-wet tabel 2). In totaal zijn negen nesten vastgesteld en zijn vraatsporen aangetroffen. Het hele park wordt door Eekhoorn als leefgebied gebruikt. Met name de naaldbomen (waarin ook de meeste nesten) vormen de belangrijkste voedselbron voor de soort.
- Vaste verblijfplaatsen van overige juridisch zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht. Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten;
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde broedvogelnesten aangetroffen of te verwachten. Wel zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bos en struweel te verwachten;
- In het plangebied zijn algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker voortplantend en overwinterend te verwachten;

- In het plangebied zijn geen reptielen, beschermde vissen, insecten of weekdieren aangetroffen of te verwachten.

Effectbeoordeling en aanbevelingen

- Voor beschermde plantensoorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Voor de middelhoog beschermde Daslook wordt geadviseerd de groeiplaats te ontzien. Geadviseerd wordt om de stinzenflora, en specifiek de groeiplaatsen van Daslook, te behouden bij beoogde (herstel) werkzaamheden. Wanneer dit niet mogelijk is dienen de werkzaamheden conform een bestaande Gedragscode te worden uitgevoerd. Belangrijkste maatregel betreft het uitsteken en verplaatsen van Daslook naar een nieuwe geschikte locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit dient plaats te vinden onder begeleiding van een ter zake doende deskundige;
- Wanneer bomen gekapt worden die aangemerkt zijn als potentieel geschikt voor vleermuis of vallen binnen de zone met potentieel geschikte bomen dient aanvullend onderzoek plaats te vinden. Hierbij moeten de te kappen bomen tijdens het groeiseizoen met een hoogwerker geïnspecteerd worden of (in het geval van loofbomen) buiten het groeiseizoen visueel vanaf de grond. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan het noodzakelijk zijn om aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren;
- Voor Eekhoorn zijn vervolgstappen in het kader van de Flora- en faunawet nodig wanneer kapwerk betrekking heeft op een boom met nestlocatie of dat in de 'zone met nestlocaties' plaatsvindt. Voor deze soort hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode en hierbij een passend werkprotocol wordt gehanteerd. Voor kapwerk dat plaats vindt binnen het optimaal voortplantingsgebied, maar buiten de 'zone met nestlocaties' dient nader onderzoek naar nestlocaties van Eekhoorn plaats te vinden door betreffende bomen in het groeiseizoen met een hoogwerker te inspecteren of (in geval van loofbomen) buiten het groeiseizoen (visueel) vanaf de grond te bekijken;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van SB4 heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een beoogde herontwikkeling van het Walkartpark in Zeist.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In de voorliggende quickscan natuurtoets vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 4.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het Walkartpark is een binnenstedelijk park aan de zuidkant van Zeist. Er staan veel oude loofbomen. Daarnaast is een aantal vijvers en oorlogsmonumenten aanwezig. Er zijn plannen om het park op te knappen. Hierbij worden waarschijnlijk ook bomen gekapt. De plannen zijn nog niet uitgewerkt en zullen mede worden afgestemd op de ecologische waarden die in de quickscan in beeld worden gebracht.

Figuur 1: Ligging van het Walkartpark (binnen rode lijnen). Bron luchtfoto: World Imagery ESRI

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijn-gebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is de Oostelijke Vechtplassen, gelegen op een (hemelsbrede) afstand van ruim 10 kilometer van het plangebied. Gezien de aard van de beoogde ingreep en de afstand tot het Natura 2000-gebied treden geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is in deze situatie dan ook niet aan de orde.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur** (EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Uit de Atlas van Utrecht blijkt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de EHS. Op ruim 200 meter ten zuiden van het plangebied ligt EHS 'bestaande natuur'. Gezien de aard van de beoogde ingreep zijn geen negatieve effecten te verwachten op in GNN gelegen natuur. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is in deze situatie dan ook niet aan de orde.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in omgevingsplannen of streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in een gebied met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS. Negatieve effecten zijn uitgesloten en vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffw) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek op 9 juni 2015. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Ffw-tabel 2- en 3-soorten). Speciale aandacht is uitgegaan naar de aanwezige bomen als vaste verblijfplaats voor broedvogels, vleermuizen en Eekhoorn. Hierbij is gekeken naar aanwezige boomnesten (voor vogels en Eekhoorn) en geschiktheid voor vleermuizen (geschikte boomholten). Daar waar mogelijk zijn holten onderzocht met behulp van een boomcamera. De locaties van geschikte bomen en beschermde soorten zijn digitaal vastgelegd met behulp van een veldcomputer. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over (mogelijk) aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten.

3.2 Flora

In het Walkartpark is vegetatie aanwezig horend bij de volgende groenelementen: opgaande bomen en struikgewas, watergebonden vegetatie, gazon begroeiing en planten van schaduw en ruigte. Een speciale groep aangetroffen schaduwplanten betreft zogenaamde stinzenflora; verwilderde voorjaars bos-, knol- of wortelgewassen. Binnen deze groep zijn de laag beschermde Gewone vogelmelk (Ffw-tabel 1) en de middelhoog beschermde Daslook (Ffw-tabel 2) aangetroffen (zie bijlage 1). Gezien het jaargetijde waarin de quickscan is uitgevoerd kon geen goed beeld worden gevormd van de totale stinzensoortensamenstelling ter plaatse (de meeste stinzenplanten bloeien in het vroege voorjaar). Gezien de terreingesteldheid van het Walkartpark en het voorkomen van bovengenoemde stinzenplanten zijn andere stinzenplanten als Winterakoniet (RL-gevoelig), Gewone sneeuwkllokje, Wilde narcis en Vingerhelmbloem te verwachten.

Naast eerder genoemde aangetroffen beschermde en Rode lijst soorten zijn op twee locaties de laag beschermde Kleine maagdenpalm (Ffw-tabel 1) aangetroffen. Het betreft door de plantsoendienst aan-geplante exemplaren.

De opgaande bomen en struiken zijn groepsgewijs of solitair aanwezig en betreft soorten als Rode beuk, Beuk, Tamme kastanje, Taxus, Zomereik, Acacia, Rhododendron, Fijnspar, Linde en Hulst.

Waargenomen soorten van schaduw, ruigte, gazon en water zijn onder andere Klimop, Look-zonder-look, Grote brandnetel, Gewone paardenbloem, Bloedzuring, Zevenblad, Engels raaigras, Grote lisdodde, Moerasspirea en Drijvend fonteinkruid.

Voor beschermde plantensoorten van tabel 1 (Gewone vogelmelk en Kleine maagdenpalm) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Geadviseerd wordt om de stinzenflora, en specifiek de groeiplaatsen van Daslook, te behouden bij beoogde (herstel) werkzaamheden. Wanneer dit niet mogelijk is dienen de werkzaamheden conform een bestaande Gedragscode te worden uitgevoerd. Belangrijkste maatregel betreft het uitsteken en verplaatsen van Daslook naar een nieuwe geschikte locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit dient plaats te vinden onder begeleiding van een deskundige (zie kader 3.1).

Kader 3.1 Wie is een deskundige?

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.2). Op de volgende pagina worden deze onderdelen nader besproken.

Potentiele vaste verblijfplaatsen

Verspreid in het plangebied is voor een aantal bomen vastgesteld dat het een potentieel geschikte vaste verblijfplaats vormt voor bijvoorbeeld Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis door de aanwezigheid van holten en spleten. Ook zijn diverse bomen aanwezig waarvan niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat deze ongeschikt zijn. Deze laatste categorie betreft bomen waar, door aanwezigheid van een volle kroon, het niet mogelijk was een volledig beeld te vormen vanaf de grond. Alle potentieel geschikte

bomen zijn zichtbaar in bijlage 2. Het betreft in alle gevallen oude, grote bomen waarvan het overgrote merendeel Beuk en Rode beuk.

Kader 3.2 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Wanneer voorgenomen kap betrekking heeft op een boom met een potentiële vaste verblijfplaats, dient gericht vleermuisonderzoek in de periode mei-september te worden uitgevoerd. Indien gekapt wordt in de zone 'zone met potentieel geschikte bomen' dient vast te worden gesteld of de te kappen bomen potentiële vaste verblijfplaatsen herbergen. Dit kan vastgesteld worden door tijdens het groeiseizoen de bomen met een hoogwerker te inspecteren of (in het geval van loofbomen) visueel vanaf de grond buiten het groeiseizoen (als de bomen geen blad hebben).

Kapwerk dat buiten bovengenoemde locaties plaats vindt heeft geen schade aan vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen tot gevolg. In deze situatie zijn vervolgstappen ten aanzien van vleermuizen niet nodig.

Potentiele vliegroutes en foerageergebieden

De verwachting is dat het plangebied een belangrijk foerageergebied vormt voor soorten als Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis. Vliegroutes van vleermuizen worden gezien de inter-stedelijke ligging ook verwacht in het Walkartpark.

Als gevolg van de beoogde (herstel)werkzaamheden wordt geen schade aangebracht aan belangrijke vliegroutes en essentiële foerageergebieden. Het Walkartpark blijft na uitvoering van de plannen geschikt als foerageergebied en vliegroute. Door de werkzaamheden gaat slechts een beperkt gedeelte van de geschikte groenelementen verloren.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Eekhoorn

In het Walkartpark zijn op een negental locaties nesten van Eekhoorn (Ff-wet tabel 2) vastgesteld in met name Taxus en Fijnspar. Ook zijn verse (vraat)sporen van Eekhoorn gevonden en is een dood (juveniel)

exemplaar aangetroffen waarmee voortplanting in het park is aangetoond. Daarbij is een aanzienlijk deel van het park zeer geschikt als voortplantingsgebied ('optimaal voortplantingsgebied in bijlage 3) en hier zijn dan ook meer nesten van Eekhoorn te verwachten. Dit geldt met name voor de twee naaldboom clusters 'zone met nestlocaties' (gearceerde vlakken in bijlage 3). De kronen van bomen in bovengenoemde gebieden zijn zo hoog en/of dichtgegroeid dat deze vanaf de grond niet te controleren zijn op nesten van Eekhoorn.

Verwacht wordt dat maximaal 2 territoria aanwezig zijn (zie ook kader 3.3) en het gehele park als leefgebied door Eekhoorn wordt gebruikt. Met name naaldbomen vormen de belangrijkste voedselbron voor de soort.

Kader 3.3 Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos. De afmetingen van het leefgebied van Eekhoorn variëren sterk; groottes van 2 tot 50 hectare zijn bekend. In een territorium gebruiken Eekhoorns vaak één hoofdnest met enkele reservenesten daarnaast die afwisselend gebruikt worden. In totaal gaat het vaak om 4 à 7 stuks (Lange et al. 2003).

Voor de voorgenoemde herstelwerkzaamheden worden op basis van voorliggende resultaten de volgende situaties onderscheiden:

- Kapwerk dat betrekking heeft op een boom met nestlocatie of dat in de 'zone met nestlocaties' plaats vindt dient volgens een door het rijk goedgekeurde gedragscode zoals de Gedragscode Natuurbeheer (bijvoorbeeld Bosschap 2009) uitgevoerd te worden. Daarnaast dient kap buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode plaats te vinden. Globaal is de periode tussen half september - begin februari hiervoor geschikt. Deze en eventueel aanvullende maatregelen dienen vastgelegd en uitgewerkt te worden in een werkprotocol dat tijdens uitvoering van kapwerkzaamheden wordt gevolgd. Aanvragen van ontheffing in het kader van de flora- en faunawet is bij het nemen van bovenstaande maatregelen niet noodzakelijk ;
- Voor kapwerk dat plaats vindt binnen het optimaal voortplantingsgebied, maar buiten de 'zone met nestlocaties' dient nader onderzoek naar nestlocaties van Eekhoorn plaats te vinden door betreffende bomen in het groeiseizoen met een hoogwerker te inspecteren of buiten het groeiseizoen (als de bomen geen blad hebben) visueel vanaf de grond te bekijken. Als uit nader onderzoek blijkt dat in gebruik zijnde nesten ontbreken kan de kap zonder nadere voorwaarden t.a.v. Eekhoorn plaatsvinden;
- Voor kapwerk dat plaats vindt buiten bovengenoemde zones en geen betrekking heeft op solitaire bomen met vastgestelde nesten kan zonder gedragscode worden gewerkt.

Voor behoud en ontwikkeling van leefgebied voor Eekhoorn kan bij eventueel nieuwe aanplant naaldbomen (als Grove den, Douglas en/of Fijnspar) worden gebruikt. Deze kunnen na verloop van jaren fungeren als voedselbron en/of nestlocatie.

Overig zwaarder beschermde soorten

Sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaarder beschermde zoogdieren (zoals Das, Steen- en Boommarter) zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren wordt dan ook niet verwacht.

Laag beschermde zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals Mol, Egel, Huisspitsmuis, Bosspitsmuis spec., Bosmuis en Rosse woelmuis (Ff-wet tabel 1).

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.4).

Kader 3.4 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Binnen de invloedssfeer van de beoogde plannen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen en gezien het ontbreken van sporen (bijvoorbeeld oude nesten en/of uitwerpselen) zijn deze ook niet te verwachten.

Overige broedvogels

In het onderzoeksgebied zijn diverse broedvogels van bos en struweel en water aangetroffen en te verwachten waaronder Gaai, Zanglijster, Boomkruiper, Heggenmus, Roodborst, Tjiftjaf, Koolmees, Houtduif, Pimpelmees, Merel, Groenling, Vink, Winterkoning, Zwartkop, Kauw, Waterhoen en Wilde eend.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periode tussen half juli en half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van bijvoorbeeld Houtduif en/of Turkse tortel aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk tot in half november broedend aanwezig zijn en de Turkse tortel tot in december.

3.6 Amfibieën

In het Walkartpark is permanent oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een parkvijver. Hierin is voortplanting van laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker te verwachten. Deze soorten zijn ook overwinterd te verwachten onder de strooisellaag van bomen in het park of in de waterbodem. Juridisch zwaarder beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen en worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON en waarneming.nl).

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.7 Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen. Vervolgstappen voor de overige soortgroepen zijn dan ook niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van EL&I (2011a). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis - Pipistrellus Pipistrellus. Dienst Regelingen.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Atlas van Utrecht (<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart>)

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

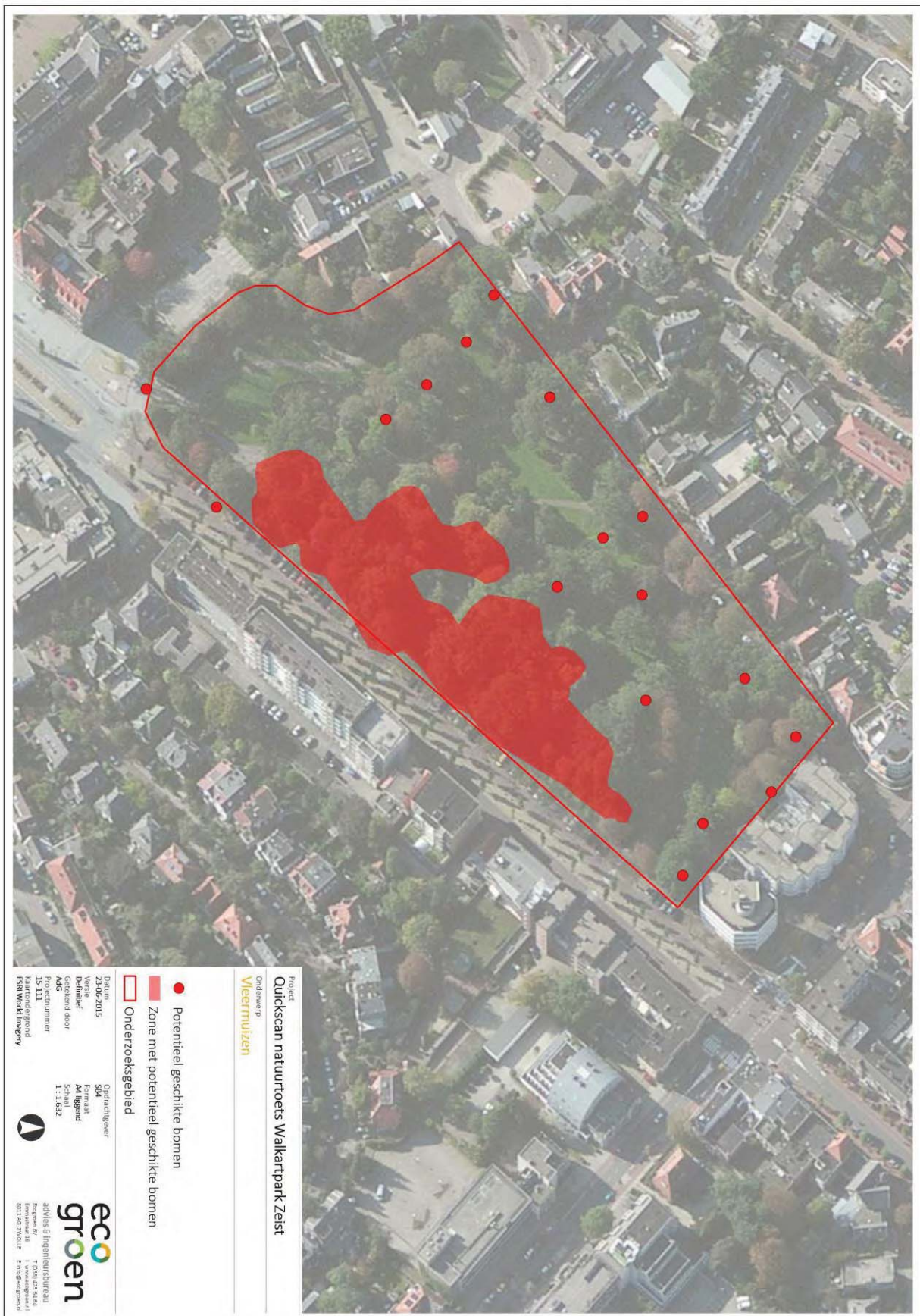

Bijlagen

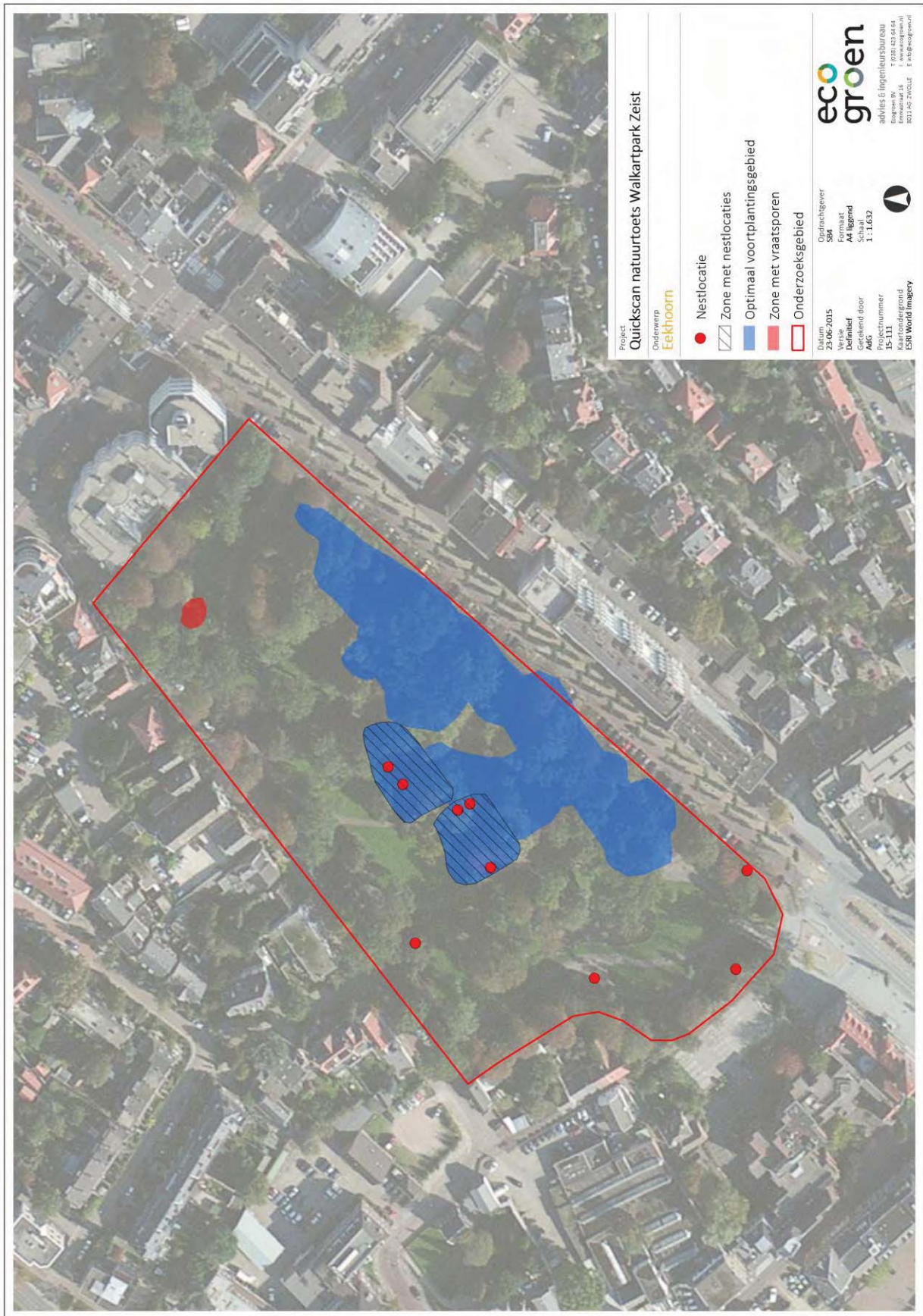
Bijlage 1 - Flora

Bijlage 2 - Vleermuizen

Bijlage 3 - Eekhoorn

Bijlage 4 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrictlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.

Bijlage 2 Vleermuis- en eekhoornonderzoek

Aan

Rod'or Advies
t.a.v. de heer N. Wiltenburg
Postbus 247
3454 ZL De Meern

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Auteur	Kenmerk	Status	Datum
M.A. (Martin) Heinen	15-442	concept	11 december 2015

Betreft

Vleermuis- en eekhoornonderzoek Walkartpark, Zeist.

Omschrijving

Inleiding

In opdracht van Rod'or Advies heeft Ecogroen BV onderzoek naar vleermuizen en Eekhoorn uitgevoerd. Dit onderzoek is noodzakelijk ten behoeve van voorgenomen herinrichting van het Walkartpark in Zeist.

Uit een door Ecogroen BV uitgevoerde quickscan natuurtoets¹ is gebleken dat er in het Walkartpark diverse bomen aanwezig zijn met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook zijn tijdens de quickscan eekhoornnesten in het park aangetroffen. Inmiddels zijn de plannen nader uitgewerkt en is bekend welke bomen en struiken verdwijnen of verplant worden. Doel van voorliggend aanvullend faunaonderzoek is vaststellen of de betreffende bomen en struiken potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen herbergen en of nesten van Eekhoorn aanwezig zijn.

Situatie

Het Walkartpark is een binnenstedelijk park aan de zuidkant van Zeist met veel oude naald- en loofbomen (bijlage 1). Er zijn plannen om het park te renoveren waarbij onder andere diverse bomen zullen worden gekapt en enkele bomen worden herplant. Voor de ligging van de te kappen en te verplanten bomen en struiken wordt verwezen naar bijlage 2.

Vleermuizen

Beschermingsstatus vleermuizen

Het leefgebied van strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vlieg-routes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

¹ A. de Gelder (2015). QS natuurtoets Walkartpark, Zeist. Rapport 15-111. Ecogroen, Zwolle.

notitie

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebied gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd. Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs bosranden, bomenrijen of boven water, zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Onderzoeksmethode

Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden op 4 december 2015 en heeft zich gericht op een inspectie van de te kappen en verplanten bomen en struiken op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De inspectie is visueel vanaf de grond buiten het groeiseizoen uitgevoerd en zo nodig met een boomcamera.

Resultaten vleermuisonderzoek

Tijdens de inspectie zijn geen bomen met holten en spleten aangetroffen die geschikt zijn als (vaste) verblijfplaats van vleermuizen. Schade aan vaste verblijfplaatsen als gevolg van de voorgenomen kap- en herplantwerkzaamheden kan dan ook worden uitgesloten.

Eekhoorn

Beschermingsstatus Eekhoorn

De Eekhoorn is een middelhoog beschermde diersoort (Ff-wet tabel 2). Bij deze soort wordt getoetst op de gunstige staat van instandhouding. Voor activiteiten in de sfeer van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, geldt een vrijstelling voor soorten van tabel 2 voor de artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op 4 december 2015 en betrof een visuele inspectie van de bomen op de aanwezigheid van eekhoornnesten vanaf de grond. Aanwezige nesten zijn op een kaart ingetekend.

Resultaten eekhoornonderzoek

Nesten van Eekhoorn zijn aanwezig in de twee clusters met Taxus in het midden van het terrein, één Grove den, en in één solitaire Taxus (zie bijlage 2). In totaal gaat het om acht nesten. Verwacht wordt dat maximaal twee territoria van Eekhoorn aanwezig zijn (zie ook kader 1 volgende pagina) en het gehele park als optimaal leefgebied wordt gebruikt. Met name zaden uit kegels van naaldbomen vormen de belangrijkste voedselbron voor deze soort.

Kader 1. Eekhoorn²

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos. De oppervlakte van het leefgebied van Eekhoorn varieert sterk; groottes van 2 tot 50 hectare zijn bekend. In een territorium gebruiken Eekhoorns vaak één hoofdnest met enkele reservenesten daarnaast die afwisselend gebruikt worden. In totaal gaat het vaak om vier à zeven stuks per territorium.

² Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging KNNV, Utrecht.

notitie

Conclusies

Vleermuizen

- Tijdens het onderzoek zijn in de te kappen en te herplanten bomen en struiken geen (vaste) verblijfplaatsen aangetroffen van strikt beschermde vleermuizen. De verwachting is dat het plangebied wel een belangrijk foerageergebied vormt voor soorten als Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis. Vliegroutes van vleermuizen worden gezien de inter-stedelijke ligging ook verwacht in het Walkartpark;
- Als gevolg van de beoogde werkzaamheden wordt geen schade aangebracht aan belangrijke vliegroutes en essentiële foerageergebieden. Het Walkartpark blijft na uitvoering van de plannen geschikt als foerageergebied en vliegroute. Het nemen van juridische stappen en het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Eekhoorn

- In de te kappen en te herplanten bomen en struiken zijn acht nesten aanwezig van de beschermde Eekhoorn. Ook wordt het park gebruikt als optimaal foerageergebied;
- Als een boom met nestlocatie wordt gekapt of als er werkzaamheden in de directe nabijheid plaatsvinden, dienen de werkzaamheden volgens een door het rijk goedgekeurde gedragscode te worden uitgevoerd. Daarnaast dient kap buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode plaats te vinden. Globaal is de periode tussen half september - begin februari hiervoor geschikt. Deze en eventueel aanvullende maatregelen dienen vastgelegd en uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol dat tijdens uitvoering van kapwerkzaamheden wordt gevolgd. Het aanvragen van ontheffing in het kader van de flora- en faunawet is bij het nemen van bovenstaande maatregelen niet noodzakelijk;
- Voor kap- en herplantwerk dat geen betrekking heeft op bomen/ struiken met vastgestelde nesten kan zonder gedragscode worden gewerkt;
- Voor het behoud en de ontwikkeling van leefgebied voor Eekhoorn kunnen bij eventueel nieuwe aanplant naaldbomen (zoals Grove den, Douglas en/of Fijnspar) worden gebruikt. Deze kunnen na verloop van jaren fungeren als voedselbron en/of nestlocatie.

notitie

Bijlage 1. Ligging van het plangebied

De rode belijning geeft de ligging van het Walkartpark weer (bron luchtfoto: World Imagery ESRI).

Bijlage 2. Ligging van de bomen met eekhoornnesten in het plangebied

Bijlage 3 Ecologisch werkprotocol

Ecologisch werkprotocol

EWP renovatie Walkartpark, Zeist

Mitigerende maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet

Opdrachtgever

Gemeente Zeist

Status

Concept

Colofon

Titel

EWP renovatie Walkartpark, Zeist

Subtitel

Mitigerende maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet

Projectcode	Datum	Status
15-442	19 januari 2016	Concept

Auteur[s]

M. (Mike) Wallink

Tweede lezer

M.G. (Mark) Hoksberg

©Ecogroen (2015)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Wallink, M. (2015). EWP renovatie Walkartpark, Zeist. Rapport 15-442. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Aanleiding en doel van dit document	2
1.2	Leeswijzer	3
1.3	Status en gebruik	3
2.	Plangebied en plannen	4
3.	Soorten en verspreiding	5
3.1	Eekhoorn	5
3.2	(Algemene) broedvogels	6
4.	Mitigerende maatregelen	7
4.1	Inleiding	7
4.2	Generieke voorschriften	7
4.3	Specifieke voorschriften	7
5.	Relevante contactgegevens	9
6.	Geraadpleegde bronnen	10

Bijlagen

Bijlage 1 - Akkoordverklaring uitvoerende partij of aannemer

Bijlage 2 - Logboek

Bijlage 3 - Overzicht nesten Eekhoorn in plangebied

1. Inleiding

Dit ecologisch werkprotocol is opgesteld ten behoeve van de beoogde renovatie van het Walkartpark in Zeist. In hoofdstuk 2 zijn de activiteiten nader beschreven.

Door de Flora- en faunawet zijn planten en (leefgebieden van) diersoorten beschermd. Voorliggend werkprotocol heeft als doel er voor te zorgen dat bij uitvoering van de werkzaamheden en activiteiten geen schade aan beschermde soorten optreedt.

Het is van groot belang op voorhand kennis van te nemen van een aantal bepalingen. De bepalingen staan in kader 1.1 hieronder beschreven.

Kader 1.1: Belangrijke bepalingen bij dit ecologisch werkprotocol

- Dit werkprotocol moet vóór aanvang van de activiteiten door de initiatiefnemer (zijnde de uitvoerende partij of aannemer) worden vastgesteld. Hiervoor wordt verwezen naar bijlage 1;
- De initiatiefnemer is zelf volledig verantwoordelijk is voor het naleven van de in dit werkprotocol beschreven voorschriften;
- Iedereen die bij de uitvoering van de werkzaamheden betrokken is en door zijn of haar handelen de Flora- en faunawet kan overtreden, dient op de hoogte te zijn van de inhoud van dit werkprotocol;
- Er dient aantoonbaar te worden gewerkt conform het werkprotocol. In de praktijk betekent dit dat de initiatiefnemer een logboek moet (laten) bijhouden waarin hij/zij de activiteiten en de naleving van de voorschriften optekent. Eventuele afwijkingen worden in het logboek opgetekend. Bovendien worden de toegepaste mitigerende maatregelen beschreven (datum, verrichte handelingen en dergelijke). Een voorbeeld van een dergelijk logboek is te vinden in bijlage 2 van dit document;
- Bij eventuele controle van het werk door bevoegd gezag moet dit protocol overhandigd kunnen worden. Het dient daarom altijd aanwezig te zijn op het werk.

1.1 Aanleiding en doel van dit document

De gemeente Zeist is voornemens om het Walkartpark in Zeist te renoveren. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van deze strikt beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet (Ffw) optreden. In voorliggende situatie betreft het (met name) Eekhoorn en algemene broedvogels van bos en struweel. Om schade aan Eekhoorn en broedvogels te voorkomen, kan gewerkt worden volgens de Gedragscode Gedragscode TenneT TSO B.V. Voorliggend protocol bevat alle maatregelen die nodig zijn om aanwezig strikt beschermde tabel 2 en 3 soorten van de flora- en faunawet te ontzien.

1.2 Leeswijzer

Het ecologisch werkprotocol bestaat uit een aantal onderdelen:

- in hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de begrenzing van de werkzaamheden. Verder is aangegeven hoe en wanneer de werkzaamheden uitgevoerd worden, voor zover dit bekend is;
- in hoofdstuk 3 worden de binnen de invloedssfeer van de plannen aanwezige tabel 2/3 soorten en de effecten op deze soorten beschreven;
- In hoofdstuk 4 worden de mitigerende maatregelen opgesomd, die uitgevoerd dienen te worden om de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te bewaren;
- in hoofdstuk 5 worden de contactgegevens van de betrokkenen bij dit project weergegeven;
- in hoofdstuk 6 zijn de geraadpleegde bronnen opgesomd.

1.3 Status en gebruik

Voorliggend werkprotocol is een zelfstandig leesbaar document dat met zorgvuldigheid is opgesteld door specialisten van Ecogroen bv. Als initiatiefnemer/uitvoerder bent en blijft u zelf verantwoordelijk om binnen de randvoorwaarden van het werkprotocol te blijven. Verder wordt verwezen naar kader 1.1. Geadviseerd wordt om voorliggend werkprotocol als bijlage aan het bestek toe te voegen, zodat de uitvoerende partij op de hoogte is van de ecologische maatregelen waarbij rekening moet worden gehouden met de uitvoering van de werkzaamheden.

2. Plangebied en plannen

Het Walkartpark is een binnenstedelijk park aan de zuidkant van Zeist met veel oude naald- en loofbomen (bijlage 3). Er zijn plannen om het park te renoveren waarbij onder andere diverse bomen en struiken zullen worden gekapt en enkele bomen worden herplant. Voor de ligging van de te kappen en te verplanten bomen en struiken wordt verwezen naar bijlage 3. Aansluitend aan de renovatiewerkzaamheden wordt een horecapaviljoen gerealiseerd op de voormalige locatie van de Oranjerie. Voor de ligging van dit paviljoen wordt verwezen naar bijlage 3.

De renovatiewerkzaamheden worden in de periode half augustus- half december 2016 uitgevoerd.

3. Soorten en verspreiding

3.1 Eekhoorn

Voorkomen

De Eekhoorn is een middelhoog beschermde diersoort (Ff-wet tabel 2). Nesten van Eekhoorn zijn aanwezig in de twee clusters met Taxus in het midden van het terrein, één Grove den, en in één solitaire Taxus (zie bijlage 3). In totaal zijn acht nesten aangetroffen. Verwacht wordt dat maximaal twee territoria van Eekhoorn aanwezig zijn (zie ook kader 3.1) en het gehele park als optimaal leefgebied wordt gebruikt. Zaden uit kegels van naaldbomen vormen de belangrijkste voedselbron voor deze soort.

Kader 3.1 Eekhoorn¹

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos. De oppervlakte van het leefgebied van Eekhoorn varieert sterk; groottes van 2 tot 50 hectare zijn bekend. In een territorium gebruiken Eekhoorns vaak één hoofdnest met enkele reservenesten daarnaast die afwisselend gebruikt worden. In totaal gaat het vaak om vier à zeven stuks per territorium.

(Mogelijk) Effect

In een aantal te kappen en te herplanten bomen en struiken zijn nesten aanwezig van de beschermde Eekhoorn (zie bijlage 3 voor de ligging). De functionaliteit van het leefgebied komt echter niet in gevaar, aangezien in de omgeving ruim voldoende alternatieve (potentiële) verblijfplaatsen aanwezig blijven en mitigerende maatregelen worden getroffen conform de Gedragscode Gedragscode TenneT TSO B.V. (zie Hoofdstuk 4).

¹ Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging KNNV, Utrecht.

3.2 (Algemene) broedvogels

Voorkomen

In het Walkartpark zijn diverse broedvogels van bos en struweel en water aangetroffen en te verwachten waaronder Gaai, Zanglijster, Boomkruiper, Heggenmus, Roodborst, Tijftjaf, Koolmees, Houtduif, Pimpelmees, Merel, Groenling, Vink, Winterkoning, Zwartkop, Kauw, Waterhoen en Wilde eend.

(Mogelijk) Effect

Als gevolg van de kap- en verplantwerkzaamheden gaan nestlocaties en (zeer beperkt) foerageergebied verloren. De functionaliteit van het leefgebied komt echter niet in gevaar, aangezien in de omgeving/ in het park alternatieve broedplekken aanwezig blijven en mitigerende maatregelen worden getroffen (zie Hoofdstuk 4).

4. Mitigerende maatregelen

4.1 Inleiding

Uit de effectbeoordeling die ten grondslag heeft gelegen aan voorliggend werkprotocol is gebleken dat mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op de volgende beschermde soorten:

- Eekhoorn;
- (Algemene) Broedvogels van bos en struweel.

Hieronder zijn voorschriften beschreven inclusief voorgeschreven mitigerende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of tot een minimum te beperken. De beschreven mitigerende maatregelen zijn grotendeels gebaseerd op de Gedragscode Gedragscode TenneT TSO B.V. aangevuld met voorschriften uit in het verleden verleende ontheffingen.

4.2 Generieke voorschriften

1. Er dient een ecologisch logboek te worden bijgehouden (zie bijlage 2). Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan instandhoudingsdoelen te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie;
2. Het EWP en logboek moeten op de projectlocatie aanwezig zijn, zodat het kan worden ingezien door een toezichthouder.

4.3 Specifieke voorschriften

3. Zowel de te kappen bomen en struiken als de in de directe nabijheid gelegen bosschages, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van nesten van Eekhoorn;
4. De kap van een boom of struik met nestlocatie van Eekhoorn - of als er werkzaamheden in de directe nabijheid ervan plaatsvinden - wordt uitgevoerd in de periode 1 september- 31 januari, vanwege de voortplantingsperiode van Eekhoorn;
5. De nesten van Eekhoorn dienen direct voorafgaand aan de kap te worden gecontroleerd op bewoning. Mocht er worden gestuit op een bewoond nest dan dient de kap van de betreffende bomen uitgesteld te worden, totdat de Eekhoorns uit zichzelf zijn vertrokken. Vervolgens dient de kap zo snel mogelijk plaats te vinden;
6. In verband met de mogelijke aanwezigheid van laatbroedende vogels wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een veldcontrole uitgevoerd in het werkgebied om na te gaan of en waar zich

broedende vogels ophouden. Wanneer bewoonde nesten worden aangetroffen, dient in overleg met de deskundige een vervolgstategie te worden bepaald;

7. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van Eekhoorn en broedvogels.

5. Relevante contactgegevens

Hieronder zijn contactgegevens van betrokken partijen en personen vermeld. Eerste aanspreekpunt voor zaken die betrekking hebben op dit werkprotocol is Ecogroen bv.

Contactpersonen

Opsteller EWP & Ecologisch toezichthouder

Ecogroen bv

Eerste contactpersoon

Dhr. M. (Mike) Wallink

Adviseur ecologie

m.wallink@ecogroen.nl

038-423 6464 / 06-28885428

Tweede contactpersoon

Dhr. M. (Mark) Hoksberg

Adviseur ecologie

m.hoksberg@ecogroen.nl

038-423 6464 / 06-28885427

Directie

Gemeente Zeist

Uitvoerder / aannemer

PM

6. Geraadpleegde bronnen

Gelder, A. (2015). Quickscan natuurtoets Walkartpark, Zeist. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 15-111. Ecogroen BV, Zwolle.

Heinen, M. (2015). EWP renovatie Walkartpark, Zeist. Rapport 15-442. Ecogroen bv Zwolle.

Arcadis (2014). Gedragscode Tennet BSO BV. Gedragscode Flora- en faunawet Definitief T.B.V. goedgekeuring door de staatssecretaris van EZ. Arcadis.

Bijlagen

Bijlage 1.

Akkoordverklaring uitvoerende partij of aannemer

Ondergetekende,

Naam: _____
Geboortedatum: _____
Onderneming (uitvoerende partij): _____
Rol / Mandaat binnen onderneming: _____

verklaart voorliggend Ecologisch Werkprotocol *Renovatie Walkartpark* met bijlagen te hebben ontvangen, kennis te hebben genomen van de inhoud, hiermee in te stemmen en zich te houden aan de regels en bepalingen zoals vermeld in het protocol. Voorts verklaart ondergetekende dat bovenstaande van toepassing is voor alle werknemers die namens de onderneming (in opdracht van de gemeente Zeist) werkzaamheden uitvoeren in het Walkartpark in Zeist.

Een volledig exemplaar van dit protocol dient te allen tijde tijdens uitvoering van de werkzaamheden op het werk aanwezig te zijn.

Voor akkoord,

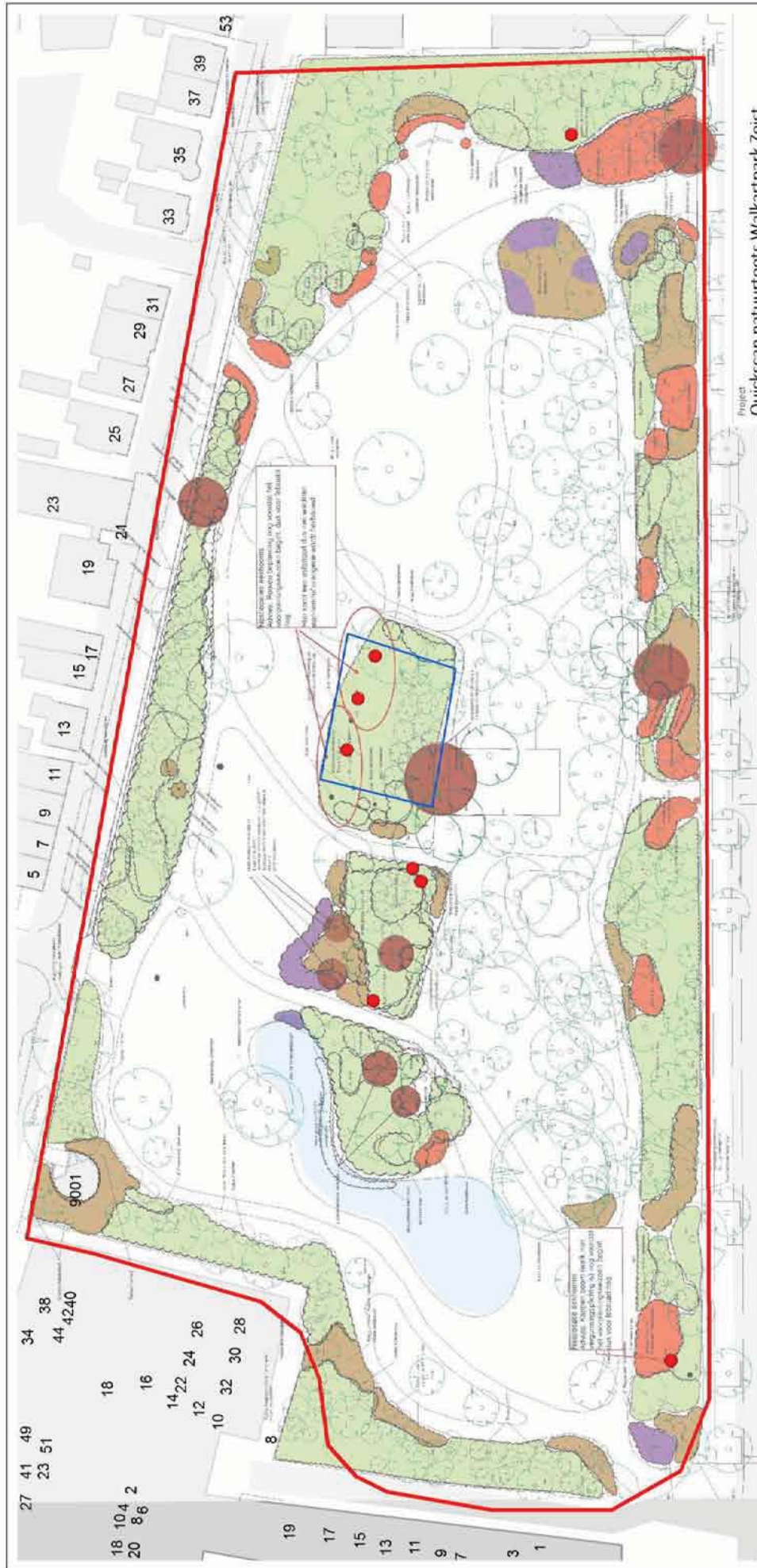
Naam onderneming: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

Bijlage 3.

Overzicht nesten Eekhoorn in plangebied

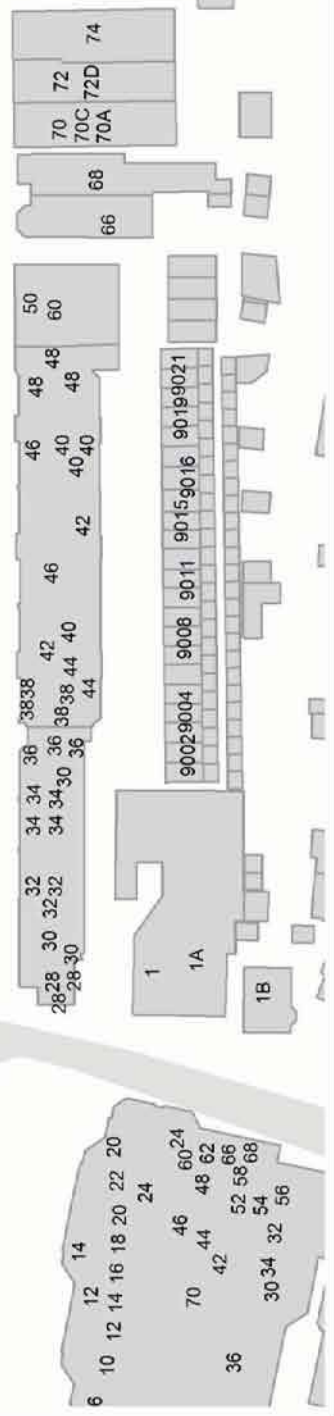
Project
Quickscan natuurtoets Walkpark Zeist

Onderwerp
Eekhoorn

- Nestlocatie
- Globale locatie Horecapaviljoen
- Plangebied

Datum: 12-01-2016
 Versie: 01
 Bevat: AM IJgerod
 Schaal: 1:1.000
 Getekend door: Jasper Annoley
 Projectnummer: 15-442
 Kaartondergrond: ESR World Imagery

advies & ingenieursbureau
 Eekhoorn 18
 Eekhoornseweg 18
 3511 AB Utrecht
 T: 0338 421 2454
 I: www.ecogroen.nl
 P: a.j.groen@ecogroen.nl

EWP renovatie Walkkartpark, Zeist

EWP renovatie Walkkartpark, Zeist

EWP renovatie Walkartpark, Zeist

Rho

—
**ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE**